

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXVII. Adulatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

Proderit in primis si Superiores exemplo suo reliquis præeant, excludantque à se quantum fieri poterit, omnem omnino munerum largitionem, aut in priuatum vsum acceptationem.

Pœnitentiis etiam proniores in hanc rem terrendi, si quando in horum aliquo peccauerint: nec parcendum hîc atque concessio eat in exemplum.

CAPVT XXVIII.

Adulatio.

INdignum in Religioso vitium, cuius omnes cogitationes debent esse caelestes, omne studium placendi vni Deo. degeneres sanè à vera Religione animos ostendit, quicumque se ad humana studiis quàm par est conuertit. facit hoc omnis adulator, qui in aliorum se effundit beneuolentiam, quam vt consequatur in omni se vertit formam. virtute non potest: virtutem mentitur. satis enim illi placuisse est. adeò si vitis placeat, vitia induet: & totum se in illa immerget, si nata esse in illis, placuisse sit.

Quo magis vitandum malum Religioso est qui aliquid Christiani ac virilis animi

mi pectore clausum tenet. quid enim tam indignum Christiano ac Religioso quam mentiri, sine quo nulla diu stare adulatio potest? cum omnis illa mēdacio vestiatur. detrahe vestes, mendacium & informis apparebit nuditas, ridenda non admiranda. neque enim aliud est adulatio quam perpetuis propè oratio vestita mendaciis. aut enim infra aut supra fidem adulantis verba sunt. dum enim placere studet, si laudibus aliquem capi videat, auget illas longè etiam supra verum, vt placeat magis: si nihil quod laudem mereatur reperit, è suo cerebro noua comminiscitur. quid? quòd non rarò, cum nihil præter vitia reperit, etiam illa ipsa in laude ponat, & damnanda probet. quo fit vt in maiora impellat scelera. laudasse enim hæc, ad paria aut maiora impulisse est.

Ingens vitium, quando in Principes & Superiores incurrit: quorum crimina improbamque vitam moresequē laudasse, ad similia calcar addidisse est, & natura aut educatione ad illa properantes, grauius etiam propulisse est. tanquam si quem præcipitio vicinum iniecta manu protrudas, quò facilior proniorque lapsus sit. vt dictū verè, Tolle laudatores & magnam scelerum materiam sustuleris. neque quisquam

F f 3 facile

facile improbata omnibus aut aggreditur
aut iterat. laudem & propugnatorem cri-
mina poscunt ut repetantur. tolle hæc of-
fensa, ligna ignibus; & partem longe
maximam ademeris. Vera nimirum Magni

4. Mor. Gregorij verba sunt: *Incessanter crescit culpa
cap. 25. favoribus nutrita. curari autem vulnus negligi-
tur, quod dignum premio laudis videtur. unde*

Prou. 1. bene per Salomonem dicitur, *Fili mi, si te laeta-
uerint peccatores, ne acquiescas eis. peccatores
enim lactant, cum vel perpetranda mala blan-
dimentis inferunt, vel perpetrata favoribus ex-
tollunt. an non lactatur de quo per Psalmistam
dicitur, Quoniam laudatur peccator in de sideris
anima sua, & cum iniqua egerit iniquus, ben-
dicunt?*

Suspectum proinde omni viro probum
hoc hominum genus esse debet: neque
enim illi tam animi sui sensus exprimunt,
quam voluntatibus aliorum subseruiunt
ac obsecundantur. mores ingeniumque
cuiusque obseruant, & quod cuique audi-
tu iucundum referunt. vera an falsa pro-
eodem habent: satis illis dixisse, placuisse,
quin adeo, ferè aliud sentiunt, dicunt aliud
ut probasse adulatoris improbasse, laudat-
se damnasse sit. si quem proinde videris in-
os laudantem, mente damnare cogita. al-
liud nimirum reclusum habet anima, aliud
de-

depromit ore. ac sanè malè de te sentit
 quisquis coràm laudat; arbitratur enim te
 gloriæ nominisq̃ue quadam scabie teneri.
 profundit proinde laudes, eo copiosiores,
 quo maiori te harum pruriginè titillari ar-
 bitratur. non faceret si te virum putaret,
 si res diuino iudicio metientem, si æterna
 cogitantē, si reposita cælo præmia, si non
 ab humano doloso ore, fallaci dictione,
 sed ab omnium conscio Deo falliq̃ue igna-
 ro mercedem sperantem videret. Laudat?
 mollem censet, & ad præconia insurgen-
 tem, aqueum nimirum, facilem in bullam,
 in ventum, & ad omnem flatum vela pan-
 dentem. ludit proinde inter hæc amica ac
 votiuæ carbasa, & in omnem partem molli
 Fauonio impellit hanc ratem ignaram sui,
 discriminumq̃ue suorum. quæ eo peri-
 culis propior est, quo securior indormit
 his ventis, ludibrium paullò post futura
 fluctibus fera pœnitentia.

Comparari deinde meritò assentator
 omnis proditori potest, qui blandis & ad-
 dolum compositis verbis, diuite sponsio-
 ne, in insidias & fraudes impruidos im-
 pellit: medico etiam qui inani & falsa spe
 ægrum lactat, plusq̃ue bonarum valetudi-
 num spargit, quo vicinior morti est. Facit
 omnis assentator, ementitis incautos lau-
 dibus

F f 4

dibus in verarum virtutum opinionē trahit, damna tegit, pericula minuit, aut vniuersim tollit, eoque magis cautiussque, quo viciniore illis sunt. Magnus Gregorius adulatorū linguas locustis cōparat, quod omnem virtutum virorem adulatione sua corrumpant. Augustinus verò duo ait esse genera persecutorum, vituperantium & laudantium; plūs tamen persequi adulatorum linguam quàm persequentiū manum.

Moral.
31. c. 20.

In psal.
59.

Plenis etiam faucibus politicis adulator cōbibit, quem in eos maximè deo- mit, quorum gratiam venatur. cū enim virtutibus destitutus, factorū claritate nomen parare non possit, decurrit ad fraudes cōmune improborū subsidiū, vt quod probitate desperat, dolis cōsequatur. cū enim benevolentia alicuius sibi suisque rebus persuaferit cōmodam aut necessariam esse, quacunque illam via parare studet, verus nudatur, protrudet falsa. satis illi si optata consecutus fuerit, quocumque demum flumine deducatur ad hunc portum.

Noxium in primis Religioni genus, cū Superiores eos deliberationibus admovent, consiliorumque ac secretorum participes faciunt. cū enim ferè non è mente sua, sed è Superiorum voluntate sententiam dicant, fit vt non pro veritate, sed pro-

proponentium affectu consilia explicent, in eam partem prolabendi, in quam Superiorem viderint propensum. ita fit vt dum captandæ illorum beneuolentiæ insudant, sola placitura depromant. vnde fit vt malis remedia nulla admoveantur, ac nec nocitura quidem & in interitum ductura, Superioribus indicentur, displicendi metu. Hinc paulatim zizaniorum more serpunt neglecta mala, & mora vires sumunt, donec fera eradicationis spe terram latè occupent.

Accedit, plurimùm tales quæ hîc laudarunt, alibi damnare; quæ apud hos probarunt, apud illos improbare, siue innata quadam naturæ inconstantia, siue omnibus placendi studio. vnde fit vt nihil stabile firmumque sperari ab his possit, nihil illis tutò credi: prodituri commissa quæcunque si è re sua futurum arbitrentur. nulli deinde ex vero amici, sed fortunæ cuiusque sunt, omnium se successibus expandentes, omnium subseruientes: tam faciles in prodicionem, quàm faciles in assensum, vt nulla illis fides adhiberi, nulla verbis fiducia possit.

Remedia.

Consultum erit suspectos assentatores
Comnes, ac pro hostibus ex insidiis in-

F f 5 sur-

furgentibus habere, familiaritate sua excludere, consuetudinem fugere. si inferiores sunt, pœnitentiis monitiſque frequentibus ab hoc vitio, indignitate ac foeditate huius proposita, arcere: per domesticum etiam confessarium, aliosque viros cordatos ab irreligiosa hac consuetudine auocare. quæ omnia si concurrant, non magno negotio euelletur hoc malum. vbi enim viderint serios vbiſque Superiores, qui assentationem omnem improbent, qui candorem ament, adulationem auersentur, qui sinceros & regia inambulantes via, familiaritate sibi astringant, reliquos negligant; facile se ad illorum mores component. quod si deserui se à reliquis viderint, optimorumque quorumcumque familiaritate destitui, alia longè consilia morisque induent.

Iuuabit etiam tales si subditi fuerint loco mouere, & iis Superioribus subdere, qui ab omni assentatione alienissimi sunt: si Superiores sunt, à gubernatione amouendi, & aliis occupandi erunt. ne horum mores reliqui imitentur, & incipiat placere quod in capite ac ductore suo vident, & pro virtute vitium habeatur.

Proderit etiam frequens cogitatio incommodorū quæ ex hoc vitio nasci con-

sue-

suauerunt. Frequentata demde cælestium cogitatio, vnicumque studium placendi Deo: sic enim vilescunt humana, nec gratiam aut beneuolentiam captabimus hominum, solius Dei contenti.

CAPVT XXVIII.

Politica agendi ratio.

Quæ res ingentem diffidentiam parit, mutuæque alienationis vel inter primas causa est; maximè vbi hæc ratio innotescit, quam diu celare in tam varijs ductorumque factorumque obseruatoribus impossibile est. atque hinc perpetua quædam nascitur diffidentia, vt in illo quasi iusto metu, dum seu Superiores, seu inferiores detinentur, nihil sperari possit boni.

Nam si Superior hoc malo laborat, frustra genuinam conscientia rationem sperabit. nemo ad hunc vt ad patrem & medicum recurret. omnes vt minùs sincerû, & cui fidi non possit, aut secretiora credi, auersabuntur. contingitque illis, vt dum affectu plano sinceroque res tractant, fidem tamen non inueniant: quòd resecta semel politica agendi ratio perpetuam ingeneret suspicionem nulla arte eluendam. Agit seuerè? seueritate sua displicet. mollior & benignè? seueritatem his regi arbitran-